

# TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/I. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Številka telefona 552. Naročnina za ozemlje SHS: letna K 180, za pol leta K 95, za četrt leta K 50, mesečno K 20, za inozemstvo mesečno K 10 več. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 14. aprila 1921.

STEV. 31.

## Vabilo

na

### OBČNI ZBOR

Zveze trgovskih gremijev  
in zadrug za Slovenijo,

ki se vrši

v soboto, dne 16. aprila ob  
5. uri popoldne v prostorih  
gremijalne trgovske šole,  
Maribor, Jurčičeva ul. 8.

#### Dnevni red:

1. Otvoritev rednega občnega zbora.
2. Uveritev zapisnika rednega občnega zbora z dne 10. aprila 1920.
3. Letno poročilo o delovanju Zveze v poslovnem letu 1920-21.
4. Računski zaključek za l. 1920-21 in proračun za leto 1921-22.
5. Predlog načelstva za izpremembo pravil.
6. Samostojni predlogi po § 14 zvezinih pravil.
7. Slučajnosti.

Ker je na dnevnem redu izprememba pravil, je po § 26 zvezinih pravil za odobritev potrebna dvetretjinska večina zvezinih delegatov. Zveza pozivlja vse gremije in zadruge, da se po svojih delegatih oziroma po svojih namestnikih polnoštevilno udeležijo občnega zbora. Skupen odhod iz Ljubljane v Maribor je v soboto ob 11 uri 57 m. dop. z vlakom, ki prispe ob pol 5. uri v Maribor. Za prenočišča delegatov in namestnikov v Mariboru je preskrbljeno in ni potreba posebnih prijav. Po občnem zboru se vrši v gostilni Maribor pozdravni večer delegatov ter zastopnikov organizacij iz drugih pokrajin.

## Vabilo

na

### Trgovski shod v Mariboru

ki se vrši

v nedeljo 17. aprila ob 9. uri  
dop. v dvorani pivovarne Götz.

#### DNEVNI RED:

- 1.) Stališče trgovstva pri reviziji avtonomne carinske tarife in sklepanju trgovskih pogodb, poroča I. Mohorič.
- 2.) Neurejenost prometa, poroča Ivan Kejžar.
- 3.) Maribor, kot trgovsko in prometno križišče, poroča V. Weixel.
- 4.) Propadanje vinske trgovine in njeni vzroki, poroča Franc Čuček.
- 5.) Prosvetno delo med trgovstvom v časopisju, šolah, strokovnih in gospodarskih organizacijah, poroča Fran Zelenik.
- 6.) Razmerje trgovine z zadrugištvom, poroča Fran Golob.
- 7.) Hibe sedanjega obdavčenja, poroča dr. Sernec.
- 8.) Izjednačenje trgovske in obrtne zakonodaje, poroča Ivan Jelačin.

Po shodu se vrši popoldan skupni izlet v Falo. Zvečer se vrši na to družabni večer z vojaškim koncertom v Götzovi dvorani. Zveza trgovskih gremijev in zadrug vabi vse trgovstvo, da se polnoštevilno udeležijo mariborskega trgovskega shoda, na katerem bo začrtan program nadaljnjega strokovnega dela slovenskega trgovstva.

### Poslovno poročilo Zveze gremijev za leto 1920.

Zveza je bila ustanovljena lanskoro leto v dobi, ki je bila za trgovstvo zelo kritična. Osrednja vlada je bila neposredno pred ustanovnim

občnim zborom zveze, ki se je vršil 10. aprila 1920 v Ljubljani, izdala 23. marca naredbo, s katero je bila prepovedala uvoz luksuznega blaga. Med luksuzno blago pa se je v tej prepovedi štelo tudi najrazličnejše vsakdanje potrebščine, ki se jih še ne izdeluje pri nas in ki smo jih bili primorani uvažati. Najhujše pa je zadelo trgovstvo to, da je bila naredba izdana telegrafično in je stopila takoj v veljavo. Trgovci so imeli takrat za Velikonočne praznike in za pomladansko sezono mnogo pošiljatev prepovedanega blaga na potu, ki se jim je potem vračalo na njih stroške in riziko v inozemstvo. Morali so vsled tega mnogo naročil stornirati in trpeli znatne škode.

Teden pozneje je bilo ministrstvo trgovine odredilo tik pred občnim zborom Zveze prepoved izvoza, ker se je pripravljala nova prehibitivna visoka izvozna carinska tarifa, ki je bila izdana koncem aprila in ostala do avgusta v veljavi. Prepoved izvoza je direktno oškodovala izvoznike, katerim se je mnogo blaga vsled zastoja skvarilo, indirektno pa državne finance in našo valuto, ker niso dobile dohodkov iz izvozne carine in inozemskih plačilnih sredstev.

K vsem tem se je pridružila par dni po ustanovnem občnem zboru splošna železniška stavka, ki je bila zelo trdovratna in se je mogla šele po pol mesecu zlomiti. Zlom stavke je bil odločilnega pomena, ker je z njim dokazala naša vlada, da ima dovolj energije in moči, da nastopi proti terorju prevratnih elementov v državi, ki so tedaj že opasno ogrožali mir in javni red.

V Beogradu se je osnovala istočasno »Središnja zadruga«, ki naj bi bila centralizirala ves izvoz. Proti tej dobro maskirani nakani je nastopilo trgovstvo iz cele kraljevine in po dolgih, večmesečnih političnih bojih je končno zmagal princip svobodne zunanje trgovine.

V notranji trgovini je bilo maksimiranje cen in persekucija trgov-

cev radi veriženja ter omejevanja trgovine na vrhuncu. K temu so se pridružile še različne prometne kalamitete, pomanjkanje gotovine in drag kredit.

To je na kratko karakteristika dobe ustanovitve Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo. — Zveza je posredovala po svojem tajniku v Beogradu v zadevi prepovedi uvoza pri generalni direkciji carine in prosila, da bi se naknadno odobrila uvoz onega blaga, ki je bilo naročeno in kupljeno že pred 23. marcem 1920. Prosila je dalje, da bi se podaljšal rok za uvoz za ono blago, ki se je nahajalo pred 31. marcem, ko je dospela naredba v Ljubljano, na potu in konečno za vse blago, ki je ležalo pri carinskih uradih uskladiščeno. Finančno ministrstvo sprva ni hotelo ugoditi tem prošnjam, ker je upalo, da bo z brezobzirnim uveljavljanjem prepovedi popravilo našo valuto. Ko se je pozneje uverilo, da je prepoved uvoza ostala brez vpliva na stanje naše valute, je podaljšalo v juniju rok za uvoz in konečno v septembru dovolilo uvoz pred 23. marcem naročenega blaga. V tozadevni komisiji sta zastopala Zvezo v Beogradu gd. E. Voltman in gd. I. Mohorič. Iz Slovenije je bilo predloženih nad 300 prošelj v mnogomilijonskih fakturnih vrednostih, ki so bile vse razen osmih prošelj z našim posredovanjem ugodno rešene.

Začetkom maja se je vršila v Beogradu velika železniška konferenca, katere namen je bil izdelati za bodoči parlament investicijski program za železnice in plovbo in začrtati osnovne smernice naši prometni politiki. Zvezin tajnik I. Mohorič, je na tej konferenci, kot delegat trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani podal v 50. resolucijah pregled glavnih teženj slovenskega trgovstva za izboljšanje našega prometa in glavnih zahtev novih prometnih zvez. Resolucije so izšle v številu 9 »Narodnogospodarskega Vestnika« z dne 15. maja 1920.

Ivan Burger, usnjarski strokovnjak v ministrstvu za trgovino in industrijo:

### Naša usnjarska industrija.

(Nadaljevanje.)

#### II. Primorska.

Najkulturnejši del Jugoslavije bi edini od novoosvojenih in ujedinjenih krajev umeval svobodo v tem, graditi državo z izpolnjevanjem dolžnosti, ne pa z izrabljanjem pravice psovovanja proti nji. On mora biti danes v 20. stoletju suženj tistega naroda, ki se je boril za osvobodjenje drugih s tem, da si je osvojil v 11. ofenzivah par kilometrov, katerega pa je pahnila že na pol mrtva Avstrija z malim zamahom čez 300 km v njegovo ozemlje in ki ima še danes tlačanstvo na svojem ozemlju. Iz gori omenjenih vzrokov ga ta zadnji ne bo nikoli podjarmil, pač pa bi podjarmil kako drugo pleme prej, ako bi bilo na njegovem mestu.

Usnjarska industrija ni bila tako razvita, kakor v drugih slovenskih krajih. A. Jakl, sedaj v Karlovcu na Hrvaškem, je imel svojo tovarno, ki pa je bila v vojni porušena, na Rupi pri Gorici, kjer je bila tudi čevljar-ska zadruga, danes v Vrbovcu pri

Mozirju, ki se namerava seliti nazaj. Zanimiva je zgodovina te zadruge od njenega začetka do prvih denarnih neprilik, okrepljenja in preselenja. Enako je imel v Trstu Dunajčan H. Schnabel usnjarsko tovarno in v Trzinu (Monfalcone) tovarno hrastovega ekstrakta.

Primorska je imela l. 1910 po jugosl. kompasu: 25.199 konj, oslov in mul, 60.490 goved, 203.047 ovac, 2551 koz in 50.693 svinj. Goveja pasma je precej lepa, deloma zaradi bližine Kranjske, deloma radi gornje italijanske nižine, ki ima zelo dobro in lepo govedo, katerega koža je težka, dobra za podplat, kakoršnega sem imel prilike izdelovati v od Avstrije okupiranih 4 usnjarskih tovarnah v Vidmu, glavnem mestu beneške Slovenije. Oveča koža, posebno jančkovevine iz puljske okolice so ene od najboljših jugoslovanskih za kožuhe, ker imajo dolgo, ležečo, kodrasto, mehko volno.

Trst kakor glavna luka tako velikega ozadja, je bil veliko zbirališče sir, kož in kožuhovalne iz celega današnjega področja naše države, odkoder so odhajale v tuje kraje. On je importiral za Slovenijo prekomorske kože in ribjo mast.

Prej ali slej se bodo združili tudi ti kraji solca, ki so v vojni največ trpeli po internaciji, odvzemanju premoženja in po vojnih grozotah na njihovi zemlji, s svobodno domovino, katero so pomagali oni najbolj zidati z izpodbijanjem fundamenta Avstriji. Od nas svobodnih pa odvisi pomagati jim do tega s tem, da gradimo in delamo.

#### III. Hrvatska.

Banovina bi bila lahko po svoji legi in prirodnem bogastvu v resnici centrum naše države in industrije, če bi ne bila zapustila po l. 1848. svojega energičnega pota delati in boriti se za višje cilje. Zaradi nagodbe z Ogrsko v megalomaniji, napraviti naenkrat veliko samohrvatsko državo, se je bratila z Dunajem, večnim protivnikom in uničevalcem Slovanstva, interno in javno nas Slovencev, javno tudi Srbov. Dasiravno so imeli Hrvati, kakor najbližji in najsorodni bratje dva slobodna kulturna centra — Beograd in Cetinje — na katere smo gledali z veseljem Slovenci in Čehi, katera centra sta bila bližja od Dunaja, so vrgli pogled na zadnjega, prišedši tako v nasprotje z idejami Slovencev in Srbov ter so v neenaki borbi proti Ogrski, iz-

rabljeni od Dunaja, nastopili pot političnih ust praznih pen besedičenja in fraz. Tuji elementi so se doseljevali in izrabljali prilike; idi v Sisek, Sl. Bred, Osijek, na žalost itd. pa čitaj imena na firmah! Kjer je gnilo, tam so parasiti; za Hrvatsko so to posebno ljudje, ki ribarijo v kalni vodi. Ko bi bila šla hrvatska inteligenca isto pot kakor naša slovenska — četudi Koroška nesreča — ki je pomagala osamosvojiti slovensko pleme, tesno združena z njim, bilo bi več industrijskih podjetij na Hrvatskem, a manje tujih. Tudi nam »planinskim Hrvatom« ni bilo postlano z rožicami, temveč smo bili v vse energičnejših nemških verigah, ležečih na nas 1300 let, kakor ravno dobro osvetljuje koroška rana, kjer nismo mogli, zaradi premajhnosti in razdeljenosti svoje sile, ker smo dvigali narodno zavest v Trstu, Istri, proti Italijanu, proti Nemcu na Štajerskem, da celo v Kranjski, na enkrat zapuščen narod rešiti robstva. Hrvatska narodna masa je zdrava, a nezavedna, brez pravega vodstva, ki bi manj govorilo a več delalo, šlo med narod informirati se o njegovih težnjah in težavah ter mu pokazalo tudi tisto zdravo pot, izvit se iz klešč tujih krvopijev, ki je ne vidi sam.



Na željo, ki je bila izražena na lanskem trgovskem shodu v Ljubljani, da bi se osnovala nakupovalna centrala za slovensko trgovstvo, se je pri drugi seji širšega zvezinega odbora kooptiralo od strani Zveze sledeče člane v pripravljani odbor za ustanovitev nakupovalne delniške družbe: Fran Medica, trgovec, Ljubljana, Fran Sirc, Kranj, Kostevec Ivan, Ljubljana, Fürsager Leopold, Radovljica, Vilar Franjo, Stari trg, Kovačič M., Brežice, Stergar Anton, Kamnik, Engelsberger R., Krško, Ivan Jelačin, Ljubljana, Rudolf Kokalj, Ljubljana, Omahen Mih., Višnjagora, Zorc Rudolf, Ljubljana, Rus Fran, Ljubljana, Jurij Verovšek, Ljubljana, Lenarčič Franjo, Novavas. Pretekli teden je začela subskripcija delnic novega podjetja in je s tem uresničena tudi ta želja trgovstva.

Ko je Centralna Uprava stopila vsled odpovedi kompenzacijskih pogodb v likvidacijo, se je Zveza zanimala za izplačilo kurznih razlik za razdobje od 15. oktobra 1919 do 12. januarja 1920, kar je po naši cenitvi znašalo za interese iz Slovenije 5 do 6 milijonov kron, dalje tudi za likvidacijo vplačanih neporabljenih akreditivov. Prvotno se je bila pod Ninčičem postavila upravna komisija Centralne uprave v Beogradu na stališče, da je država sklenila kompenzacijo in ne privatniki in, da vsled tega tečajne difference pripadajo držav. blagajni, češ, da so trgovci kupljeno blago itak al pari prodali v jugoslovanski kronah. Zveza je imela težko stališče in je ponovno v vlogami in osebno po zveznem načelniku gd. I. Jelačinu in tajniku I. Mohoriču, intervenirala v Beogradu, toda brez pozitivnega rezultata. Ko je postal gd. dr. V. Kukovec trgovski minister, je Zveza porabila priliko in ga opozorila na to zadevo, nakar je ministrstvo podalo na seji gospodarskega sveta dne 5. februarja 1921 po načelniku Dimitrijeviču izjavo, da bodo te kurzne difference v najkrajšem času nakazane v izplačilo.

(Dalje prihodnjič).

## Naša trgovska bilanca.

(Konec).

Vse to nam daje zadosti povoda, da teh števil naše trgovske bilance ne vzamemo tragično, marveč, da jih uporabljamo le z veliko rezervno. Ko bo izšla detajlna statistika bomo lahko s številkami dokazali te navedbe. Odstotek tihotapstva se lahko pri izvozu mirno računa za preteklo leto z 30%, in pri uvozu z 10—15%. Ako se k temu doda še prav znatna korektura vrednosti izvoza, se napetost med uvozom in izvozom zelo skrči. Zato je namera, ki jo je imel dr. V. Kukovec kot trgovski minister, da se naj osnuje poseben odbor za

Prostrana plodona polja Hrvatske in Slavonije rede mnogo živine, katerih vrste so zelo različne med seboj. Ob celi slovenski meji se goji lepa rujava kosteška goveja pasma, katere srednje debela koža, dobra za vsako usnje, je najprikladnejša za opančni podplat; teletine te pasme so zelo dobre za boks. Zagrebška okolica tja do Siska ima težko govejo kožo. Za Siskom prehaja govedo deloma na ogrsko sivo dolgorogato pasmo, katere koža je 30% cenejša, ali pa ima kot bosanska koža (50% cenejša) štrlečo dlako, dasi ravno je dalja in boljša po kvaliteti.

Najlepše konjine da, po mojem mnenju, zagrebška okolica od pasme, podobne pingavski, ozir. naši škofješki; a tudi slavonski konji so zelo lepi, posebno okoli Zemuna.

Prašiči — pikci, basuljci, turopoljci — ne dajo tako fine plemenjene kože, kakor naši slovenski. — Kože basuljcev (bakonjcev) se ne smejo zlagati lice na lice, ker bi se jim volni podobne ščetine in s tem lice vnelo radi nesnage in vlage.

Ovčja pasma, ki se goji največ po goratih krajih na pr. Cabar, Lokve, Delnice, da kratko, grobovolna sto ovčino, slabje vrste. Pozabiti ne smemo ovčin iz hrvatskega Primor-

proceno vrednosti zunanje trgovine, zelo razveseljava in želimo le, da bi se takoj izvršila, ker je jako nujna. V ta odbor naj bi se imenovalo tudi strokovnjake iz praktičnega življenja.

Glede smeri našega voluminoznega izvoza imamo sledečo sliko za leto 1920: Na prvem mestu stoji Avstrija z 563,442.443 din. oziroma 42,67% celega izvoza. Bila so to po večini živila, nekoliko tudi industrijskih surovin. Na drugem mestu je Italija z 356,227.099 din., kar znaša 26,98%. Glavni izvozni predmet les, dalje tudi nekoliko živil. Na tretjem mestu je Nemčija z 99,305.936 to je 7,52% in šele na četrtem mestu stoji Češka z 67,597.744 ali 5,12%. Iz tega je razvidno, da trgovska pogodba ni absolutno mero-dajna in da brezpogodbeno stanje, kakor je bilo z Nemčijo in avtonomna tarifa niso absolutne ovire zunanje trgovine. Ostale države so udeležene na našem izvozu v sledečem redu:

|                     |                    |        |
|---------------------|--------------------|--------|
| 5. Grška            | 60,399.192 din.    | 4,57%  |
| 6. Švicarska        | 48,578.667 »       | 3,68 » |
| 7. Francija         | 41,385.486 »       | 3,13 » |
| 8. Ogrska           | 28,282.023 »       | 2,14 » |
| 9. Bugarska         | 17,182.064 »       | 1,30 » |
| 10. Poljska         | 9,881.675 »        | 0,75 » |
| 11. Egipt           | 8,643.265 »        | 0,65 » |
| 12. Turška          | 4,723.228 »        | 0,36 » |
| 13. Amerika         | 4,464.762 »        | 0,34 » |
| 14. Anglija         | 3,259.940 »        | 0,25 » |
| 15. Od Italije zas- |                    |        |
| sed. ozemlje        | 2,047.147 »        | 0,16 » |
| 16. Belgija         | 1,644.334 »        | 0,12 » |
| 17. Danska          | 1,200.000 »        | 0,09 » |
| 18. Rumunija        | 1,064.287 »        | 0,08 » |
| 19. Holandija       | 550.060 »          | 0,04 » |
| 20. Tunis           | 290.000 »          | 0,02 » |
| 21. Španija         | 274.180 »          | 0,02 » |
| 22. Albanija        | 162.473 »          | 0,01 » |
|                     | 1,320.606.055 din. | 100%   |

V glavnem izvoznem predmetu Slovenije, odnosno naše cele kraljevine imamo sedaj veliko nadprodukcijo. Malone vse gorenjske in dolenske postaje, postaje južne železnice so direktno poplavljen z velikimi zalogami lesa, vedno prihajajo nove v mnogo večjih množinah, kot se izvažalo blago. Vseh vrst lesa zamača čaka na kupca in na vagone, izgublja eksponiran vremenskim vplivom na vrednosti, investiran kapital pa leži mrtev. Na to opasnost lesne nadprodukcije se je dosedaj pri nas premalo opozarjalo in trezni presojevalci razmer menijo, da je kriza, ako bo ta lesna spekulacija šla tako dalje, neizogibna in da bo ubila celo vrsto naših tvrdk. Zato smatramo za potrebno priporočati v tej smeri več opreznosti. Les tvori z lesnimi izdelki in drvini okroglo 30% celokupnega izvoza. Ima pa v prometnem oziru proti drugim izvoznim predmetom, namreč proizvodi poljedelstva in živinoreje to ugodnost, da pomeni stabilen tovor, s katerim prometna služba lahko stalno računa, medtem ko so vsi drugi pridelki sezonsko blago, katerih

ja, podobne istrsko-puljskim, ki so radi mehke, kodraste volne in fine kože zelo prikladne za kožuhe. Slavonija ima mnogo več ovac.

Kože so srednje vrste, običajne in so se precej zatrle; za kozine, kakor tudi za ovčine je Karlovec veliko tržno središče.

Kožuhovina ni tako lepa radi nizkih brd in toplega zavetja ter sliči srbski. Jelenove in srnovce kože bi bile dobre za jerhovino, da niso zatrti jelenov v velikih slavonskih šumah zeleni kadri in sloboda l. 1919.

Jugoslov. kompas« navaja, da ima Hrvatska in Slavonija 353.000 konj, 1.135.000 goveje živine, — 1.164.000 svinj, — 850.000 ovec in 96.000 koz. Trgov. in obrtna komora v Zagrebu pa navaja pod št. 4213 od 24. IX. 1919, l. da proizvaja Hrvatska (brez Slavonije) letno ca 200.000 goveje, po 20.000 konjske in telečje kože, 15.000 kravje (videl pa sem svoje čase samo na enem semnju v Karlovcu toliko ovčin in kozin) 5.000 lisičje in 40.000 zajčjih kož. Komora v Osijeku pa zopet pravi: »Sirovih koža janjaca, ovaca, kože ima dosta; za izvoz slobodno ca 10.000—15.000 svake vrsti iz ovoga okružja, a sirovih koža govedjih potrošnja je ca 14.000 komada«. (Dalje prihodnjič.)

izvoz pade glavno v jesen po žetvi, kar dela prometu ogromne neprilike, ker je blago po večini kvarljivo. Te momente bo treba v naši prometni politiki temeljito proučiti in na podlagi njih napraviti dispozicije, da bo glavna izvozna sezona lesa na spomlad, in da se bo v mrtvi sezoni pred žetvijo v velikih prometnih centrih, kjer je gariran rezervni vozi park za žetev, popravilo dovoljno število voz za prevoz žetve.

Tudi uvoz k nam je po večini stabilen, le na pomlad je večja napetost s transporti semen in gospodarskega orodja, umetnih gnojil in kemikalij.

Pri uvozu so udeležene posamezne inozemske države v zadnjem četrtletju s sledečimi kvotami:

|                    |                           |
|--------------------|---------------------------|
| 1. Italija         | 313,915.278 D. ali 34,43% |
| 2. Avstrija        | 201,303.521 » 22,08 »     |
| 3. Čehoslov.       | 117,165.715 » 12,85 »     |
| 4. Grška           | 100,848.456 » 11,06 »     |
| 5. Anglija         | 47,108.417 » 5,17 »       |
| 6. Francija        | 36,896.722 » 4,05 »       |
| 7. Nemčija         | 22,411.233 » 2,46 »       |
| 8. Rumunija        | 20,833.551 » 2,29 »       |
| 9. Združene države | 18,629.830 » 2,04 »       |
| 10. Švica          | 8,551.462 » 0,94 »        |
| 11. Ost. države    | 24,198.733 » 2,65 »       |

Ker celotna uvozna statistika po uvoznih državah še ni objavljena, bomo razmotrivali bilance prometa s posameznimi inozemskimi državami pozneje.

## Izvoz in uvoz.

Protiv prepovedi izvoza. V radikalnem in demokratskem klubu so zahtevali narodni poslanci, da se ukine prepoved izvoza, ker to priliko zlorabljajo špekulanti, da oškodujejo konzumente.

Izvozna prepoved živil ne bo ukinjena. Seja ministrskega sveta, ki je razpravljala o ukinjenju prepovedi živil je sklenila, da se ne dovoli izvoza, ker nevarnost slabe letine še ni prešla. Zadostno dežja je padlo le v Dalmaciji, dočim v drugih pokrajinah vlada suša.

Prepovedan uvoz blaga na avtomobilih. Generalna direkcija carin je prepovedala vsak uvoz blaga iz inozemstva na avtomobilih, češ da zato obstoje železnice.

## Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Svobodna trgovina. V ministruvu za trgovino in industrijo se izvršujejo poslednje priprave za ukinjenje vseh maksimalnih cen in rekvizicij, da stopi tako delo v kratkem na bazo svobodne trgovine. Maksimalne cene in rekvizicije so zelo ovirale razvoj naše trgovine.

Zader — svobodna luka. Italijanski uradni list prinaša naredbo, s katero se proglašja Zader za svobodno luko.

Italija bo odpravila monopol. Italijanska vlada bo v kratkem izdala dekret, s katerim bo ukinila monopol na kavo in njene surgate ter električne žarnice. Država si bo dohodke, katere je črpala iz tega vira zagotovila s pomočjo carinske takse in trošarine.

Amerikanci kupujejo nemško blago. Zastopniki američanskih podjetij potujejo po Nemčiji ter kupujejo po tovarnah velike količine blaga.

## Industrija.

Prva jugoslovanska tovarna tehtnic v Celju je sedaj opremljena z vsemi potrebnimi stroji, tako da ista zamore ustrezati tudi največjim zahtevam. Z izdelovanjem tehtnic se v ozemlju naše države do sedaj v večji meri ni nihče bavil, ampak se je moralo do danes ves ta izdelek importirati, največ iz nemške Avstrije. Posebno težavno se je pa tudi takega specializiranega dela poprijeti, ker potrebuje ta stroka posebno dobre tehnično in praktično izvežbanega osebja, toda g. Rebek je sedaj premagal vse te težkoče, kar dokazuje že to, da mu je poverjeno delo te stroke po vseh železnica naše države, dočim se je to delo opravljalo preje edino le na Dunaju ali v Budimpešti.

»Viktorija«, I. Jugoslovanska tovarna kemičnih izdelkov v Zagrebu. Gg. Ante Čorić, Ivan Kuliš in I. Ukropina so osnovali v Zagrebu veliko moderno tvor-

nico kolomaza, v kateri dela 60 delavcev. Ta tovarna je prva, ki zamore kriti s svojimi izdelki potrebo cele Jugoslavije.

## Obrt.

Krojaška stavka v Zagrebu o kateri smo poročali, se razvija dalje. Od pondelka se ne dela v nobeni krojaški delavnici, ker mojstri radi splošnega zastoja ne morejo dovoliti 40% povišanja plač.

## Denarstvo.

Predsednik za izmenjavo valute v Dalmaciji. Don Jurij Biankini je imenovan za predsednika glavne komisije za izmenjavo valute v Dalmaciji. Imenovani predsednik je dospel v Split.

Poreustroj »Jadranske banke«. Glasom durajske »Borse«, namerava »Jadranska banka« združiti svojo centralo v Trstu in podružnice v Zadru in Voloski v eno, italijansko delniško družbo. Jugoslovanske podružnice bi se združile v jugoslovensko delniško družbo. Po tem je opuščen prvotna namera, po kateri naj bi banka svojo centralo preloži v našo državo, ker se italijanska vlada temu ni pokazala naklonjeno.

Podružnica Zadržne banke v Zagrebu. Zadržna banka v Splitu je pred nekaj dnevi otvorila v Zagrebu, Zrinjevac št. 15 svojo podružnico.

Kuponi založnic Avstro-ogrskke banke. Ministrstvo za finance SHS je poslalo vsem carinarnicam dopis, ki se glasi: Generalna direkcija državnih dolgov obvešča, da je izvoz kuponov založnic Avstro-ogrskke banke, kakor tudi kuponov ostalih državnih in privatnih vrednostnih papirjev bivše Avstro-ogrskke monarhije prost.

Ruski carski rublji in rublji, katere je izdala duma. Angleško ministrstvo za finance je razglasilo, da se smatrajo ruski carski rublji in rublji, katere je izdala ruska duma, kot zakonito plačilno sredstvo, medtem ko se boljševiški in kerenski denar ne sprejema.

## Carina.

V Radgoni je avstrijska carinarnica na mostu čez Muro. To carinsko postajo je napravila avstrijska uprava. Uradne ure od 8—12. Blago, ki se transportira po železnici, se bo carinilo še naprej na kolodvoru.

## Davki.

O plačevanju takse na vstopnice. Odstavki 7., 8. in 9. člena 7. pravilnika za izvrševanje predpisov k tar. post. 99 a »O plačevanju takse na vstopnice za zabave, gledališča, bioskope itd.« se izpreminjajo ter se glase: Za dodatne karte, s katerimi se od lastnika dobiva pravica za uporabo dražjega prostora, nego je prvotni, za katerega je že plačana cena vstopnice, se plača ustrezna procentualna taksa po vrednosti, označeni na dodatni vstopnici. Ako se ob kontroli najde oseba na dražjem prostoru brez dodatne karte k prvotno kupljeni vstopnici, se kaznuje prireditelj po členu 12. tega pravilnika.

## Promet.

Železniška tarifa za hlode znižana. Zveza industrijev v Ljubljani je zaprosila, da se zniža tarifa za neobdelan okrogel les, ki se dovažja na naše žage v svrhu obdelave. Prošnji se je ugodilo tako, da se je znižala tarifa za 40 odstotkov.

Zaključitev pogajanj Južne železnice z italijansko vlado. 7. t. m. zvečer so odpotovali delegati Južne železnice iz Dunaja v Rim, da zaključijo pogajanja južne železnice z italijansko vlado.

Zvišanje prodajne cene gollicam za brzojavke. Ministrstvo za pošto in brzojav v Beogradu je izdalo glede prodajne cene brzojavnih gollic sled. določbe: Prodajna cena gollicam za brzojavke se zviša od 20 na 80 vinarjev. Razliko v znesku 60 vinarjev je izpopolniti tako, da se na sedanjo golico-vrednotico nalepi znamka za 15 par (60 vinarjev). Pristopbine za golico pri brzojavkah s plačanim odgovorom ima vselej plačati pošiljatelj brzojavke, tako da mu urad računi dvojno ceno (K 160). Nalepiti je torej znak za 35 par (K 140). Pošiljatelj odgovora (na rdeči golici) seveda ne plača nikake pristojbine za golico. Prav tako je zanj treba plačati tudi golice za brzojavne denarne nakaznice, za katere so se doslej uporabljale golice kakor za službene brzojavke. Brezplačne



pa ostanejo golice za plačane službene notice (service texté) Državnim oblastim, katerim se brzojavne pristojbine upajo, se upajo tudi pristojbine za golice kakor doslej in se izterjajo o priliki mesečnega obračuna. Pri golicih za brzojavke na obračun ni glede cene nikake izpremembe. Ob sebi je uveljavno, da je računati tudi golice za brzojavke, ki se posredujejo naročnikom po telefonu, po 80 namesto po 20 vinarjev. Pri poračilu brzojavnih pristojbin se plačana pristojbina za golico nikdar ne vrne. Ta odredba stopi v veljavo dne 11./IV. 1921.

**Promet poštne čekovnega urada.** Statistika za mesec marec 1921: Vlogov je bilo 117524 v znesku od kron 390.624.222.29, od tega v kliringu 3093 v znesku od K 116.097.123.42, vplačano pri naši blagajni 604 v znesku od K 29.568.402.29. Izplačil je bilo 55.510 v znesku od K 398.920.044.66 od tega v kliringu 2607 v znesku od K 116.097.123.42. Izplačano pri naši blagajni 1122 čekovnih nakaznic v znesku od K 23.941.980.65 in 1873 blagajniških čekov v znesku od 110.584.969.19 kron.

**Brodarska družba »Boka«.** Iz Kotora javljajo, da se je v zadnjih dneh končala likvidacija stare broderske družbe »Boka«, ki je bila ustanovljena pred 20 leti. Novo ustanovljena akc. broderska družba »Boka« je prevzela od likvidirajoče družbe prvovrsten parobrod »Drava«. Nova družba napreduje zelo dobro.

### Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

**Ponudba motorjev, lokomobilov in motornih žag.** Od neke zastopniške družbe iz Dunaja je došla trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani ponudba za motorje, lokomobile in motorne žage na bencin in bencol. V ponudbi so navedene podrobnosti, kakor opis strojev, pripadajoče garniture, sile, cene in drugi pogoji. Kdor se zanima za take stroje, zamore vpogledati ponudbo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. St. (2826)

**Radiumski produkti.** Ministrstvo za trgovino in industrijo, oddelek Ljubljana, naznanja tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici, da je glasom dopisa ministrstva trgovine in industrije, oddelka za zunanjo trgovino in trgovsko politiko v Beogradu z dne 16. marca 1921 pod štev. 1163 Čehoslovaška dovolila prost izvoz radiumskih produktov iz državnih rudnikov v Jašimovu (Joahims-tal). (St. 2821.)

### Dobava, prodaja.

**Dobavni razpis uprave pomorskega arzenala v Tivtu.** Uprava pomorskega arzenala v Tivtu v Boki kotorski razpisuje ofertalno licitacijo na dan 1. maja 1921 za nabavo materiala za strojne vrste, razdeljenega na sledeče skupine: 1. cevi za kotle, 2. pločevina in železni facon, 3. vijaki, žebliji, zakovice, 4. rešetka za kotle (Roststäbe), 5. jeklo, 6. kovine, 7. orodje, instrumenti aparati, stroji, 8. usnje, 9. potrošni material, 10. motorni deli, in 11. delavske obleke. Oni, ki se nameravajo dobave udeležiti, morajo svoje pismene ponudbe poslati do najkasneje 12. ure popoldne 1. maja 1921 Upravi kralj. arzenala v Tivtu z navedbo posameznih cen in skupne cene za ves material in za posamezne skupine z izjavo, da so zadovoljni z vsemi predpisanimi pogoji, katere morejo vpogledati sleherni delavnik v pisarni omenjene uprave ali pri ministrstvu vojne in mornarice, oddelčen za mornarico v Zemunu, pri evidenčnem uradu v Ljubljani, pri mornariški postaji v Zagrebu ali pa pri delegaciji mornarice v Splitu. Kavcija za državljane 10 odstotkov, za tujece 20 odstotkov. Vsaka ponudba mora biti zapečatena, opremljena z napisom: »Ponudba za material strojske vrste za Upravo kralj. Arzenala v Tivtu«, in pisana na predpisanim monopoliziranim blanketu za 10 dinarjev ali pa kolekovanim s kolekom za 10 dinarjev. — Pripomni se, da so množine materiala, ki ga je dobaviti, razmeroma velike. — Izvod dobavnega razpisa, seznama dobavnih predmetov in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

**Dobava telegrafnega in telefonskega materiala.** Po naredbi Ministrstva vojne in mornarice, oddelčen za mornarico v Zemunu se bo dne 5. maja t. l. vršila ponudbena licitacija za nabavo telegrafnega in telefonskega materiala. Pismene ponudbe, pisane na kolekovani tiskovini, je vrožiti do najkasneje 5. maja t. l. 11. ure popoldne pri oddelku mornarice v Zemunu. Kavcija 10%. Pogoji se morejo vpogledati vsak delavnik v uradnih urah v tehničnem odseku oddelka za mornarico ministrstva vojne in mornarice v Zemunu.

### Izpremembe protokolacij v trgovskem registru.

c) **Trgovska zadruga »Sloga« v Celju** registrirana zadruga z omejenim poročstvom, s sedežem v Celju, obratni predmet: Zadruga namerja pospeševati organizacijske, stanovske, strokovne in gospodarske koristi svojih zadržnikov. Zato sklepa trgovske kupčije, prevzema trg. zastopstva in ustanovi svoj informacijski zavod.

d) **I. Mariborska delavska pekarna,** registrirana zadruga z omejeno zavezo, s sedežem v Mariboru. Obratni predmet: izdeluje kruh in pecivo, prodaja svoje izdelke ter ustanavlja podružnice in prodajalne po vsej Sloveniji za izdelovanje in razpečevanje kruha in peciva.

e) **Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani,** registrirana zadruga z omejeno zavezo, podružn. v Dolnji Lendavi, s sedežem v Dolnji Lendavi, ima namen pospeševati gospodarstvo, trgovino in obrt zadržnikov. Zato: sprejema proti obrestovanju hranilne vloge od vsakogar, daje zadržnikom proti obrestovanju posojila in za zadržnike skupaj naroča in plačuje razne potrebščine za gospodarstvo, trgovino in obrt.

Vpis družb z omejeno zavezo.

V register sta se vpisali družbi:

a) **Tovarna užigalic in kemikalij Ruše d. z. o. z.** s sedežem v Rušah pri Mariboru. Obratni predmet: Družba ustanavlja in obratuje tvornice užigalic in kemikalij na ozemlju kraljevine SHS, ukorišča, nakupuje in prodaja vse vrste surovin, kakor lesa, kemikalij itd., izdelke in pridelke, ki so kakorkoli v zvezi s temi obrati, končno tehnično in trgovsko ukorišča vsestranske in pomožne obrate, združene z dotičnimi tvorniškiimi podjetji. Višina v gotovini plačane glavnice: 900.000 kron. Poslovodja: Hinko Pogačnik, tvorničar v Rušah.

b) **J. Mohorko, družba z o. z.** za razpečevanje mineralno-oljnih in kemikalnih izdelkov.

**J. Mohorko, Gesellschaft m. b. H.** zum Vertrieb von Mineralöl und chemischen Produkten. Obratni predmet: Družba si pridobi in obratuje trgovsko obrt, ki jo izvršuje Ivan Mohorko v Mariboru in Ptuj; pridobiva in nakupuje zemljišča v svrhu tega obrata; ustanavlja in pridobiva slična podjetja. Višina osnovne že vplačane glavnice: 900.000 kron. Poslovodje: Ivan Mohorko, trgovec v Mariboru; Adolf Schwarz, generalni ravnatelj »Danice« v Zagrebu in Albert Marič, ravnatelj »Danice« v Bosanskem Brodu.

### Razno.

**Vsevrtnarska razstava in semenj v Brnu** se namerava vršiti v času od 14. do 21. septembra t. l. pod protektoratom moravskega deželne odbora in brnskega mestnega sveta. Zastopane bodo te-le stroke: vrtnarstvo, trgovina, obrt, industrija in prosveta. Prijave sprejema ravnateljstvo, Brno, Veverži 5.

**Redni letni občni zbor delničarjev »Kemifne tovarne v Šoštanju, d. d.«** se bo vršil dne 15. aprila t. l. ob desetih popoldne v poslovnih prostorih delniške družbe v Šoštanju. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi volitev članov nadzornišva.

**Redni občni zbor »Mariborske tiskarne, d. d.« v Mariboru,** se bo vršil dne 25. aprila t. l. ob petnajstih v prostorih tiskarne v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 4. Med drugimi točkami je na dnevnem redu tudi: volitev štirih upravnih svetnikov, volitev nadzornišva in sklepanje o povišanju glavnice od 2 na 3 milijone K.

### Tržna poročila.

**Cene mesa v Mariboru,** določene od magistrata. Volovsko meso I. vrste K 27 kg, II. vrste K 25 kg, meso od bikov, krav in telic K 24 kg, telečje meso I. vrste K 25 kg, II. vrste K 23 kg, svinjsko meso, sveže K 32 kg.

**Ljubljana.** Kakor smo že poročali, je tržna komisija glede na to, da je nakup živine v ljubljanskem področju jako težaven in da stane 1 kg žive teže K 22—24, ukinila za poskušajo maksimalne cene. Meso se je podražilo I. vrste od K 30 na K 38—40, druge vrste pa od K 28 na K 34—35. Takoj prve dni so začeli naši mesarji podtikati jako slabo meso po novi, visoki ceni. Svinjine na trgu primanjkuje. Cena slanini se je znižala od K 50 na K 46. Trebušna slanina K 42. Telečje meso I. vrste K 26, II. vrste K 24. Jajec je dovolj. Plačujejo se po K 1'60—1'80. Moka 0 K 17'50. Mleko je ostalo izvanredno slabo. 1 liter stane K 6.

**Poljski pridelki.**

**Osljek.** 8./4. Popraševanje po pšenici je živahnije, cene se zvišujejo. Pšenica notira K 1040—1050, oves K 385 do 390, koruza K 410—420. Promet neznamen.

**Stari Bačej.** Pšenica K 960—965, koruza K 390—400, oves K 360—365. Promet zmeren.

**Bombaž.**

**London.** Po lb. Koncem marca Fully middling American, skladišče 8.26, Fully good 16.

**Bremen.** Po kg. Fully middling loco 18 1/2 M.

**New York.** Prompt 11'45 cs., maj 11'64 cs., juli 12'12 cs., oktober 12'59 cs., december 12'80 cs.

### Borza.

12. aprila

**Zagreb,** devize: Berlin 229 do 231, Rim 630 do 634, London 561, Newyork 140 do 142, Pariz 1008 do 1012, Praga 194 do 195,50, Švica 2475 do 2500, Dunaj 24,25 do 25, Budimpešta 51 do 52,50. Valute: dolar 138,50 do 138,75, avstrijske krone 24,50 do 24,75 rublji 75 do 80, češke krone 185, funti 546 do 549, napoleoni 473 do 476 marke 225 do 229, leji 201 do 205, italijanske lire 625 do 630, turške zlate lire 510. Blagovna borza je bila večinoma neizpremenjena.

denar blago  
Jugoslavenska banka . . . 580 590  
Ljubljanska kreditna banka . . . 930 950  
Jadranska banka . . . 2000 2050  
Narodna banka . . . 640 645  
Ljublj. strojne tov. in liv. . . 960 990  
Slovenska eskomptna banka . . . 750

**Beograd,** valute: dolarji 34.90 do 35.10, funti 136 do 138, franki 248 do 251, drahme 255 do 260, lire 152 do 154, leji 51. do 51.50, levi 42.50 do 43, marke 57.25 do 57.50, češke krone 45.50 do 45.75, napoleonidori 118.25 do 119. Devize: London 140 do 141, Pariz 252 do 253, Ženeva 618 do 620, Solun 258 do 260, Praga 48.50 do 48.80, Dunaj 5.80 do 5.85, Berlin 57.50 do 57.75, Milan 157 do 158.



**PALMA**

kaučuk-pete za čevlje.

**Cinkovo pločevino**

in cinkov prah

po znižani ceni nudi

**Državna cinkarna, Celje**

**Lesene žeblice za čevlje**

izdeluje 140, 48—4

Tovarna lesenih žeblic

**Ivan Seunig ml.**

Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

**Ivan Jelučin**

Ljubljana.

Veletrgovina s špecerijskim in kolonialnim blagom.

Točna in solidna postrežba.

**Ant. Krisper**

Coloniale  
Ljubljana.

55, 52—31

**Jadranska montanska  
družba, d. z. o. z. Ljubljana**

Zvonarska ulica 5 (S).

Telefon 9. - Brzjavni »Montana«

Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo:

Vse vrste

kovin, rudnin

in kemikalij ter vse

industrijske izdelke, spa-

dajoče v rudarsko, fužinarsko in

kemijsko stroko.

Najceneje in dobro kupite  
bencin

petrolej

strojno olje

tofov-mast

karbolinej

kolomaz

pri Dravogradski rafineriji mineralnega olja

MARIBOR.



Sprejema vloge  
na hranilne knjižice  
žiro in druge vloge  
po najugodnejših  
pogojih.

## Jadranska banka

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor,  
Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Trst, Wien,  
Zadar, Zagreb.

Izvršuje vse bančne  
posle po najugod-  
nejših pogojih.

Poslovne zveze z vsemi večjimi  
kralji v tu- in inozemstvu.

## Firnež

dvakrat kuhan,  
najb. kakovosti  
in mrzlo prešano  
laneno olje

po dnevnih, jako zmernih cenah nudi

**Zadruga olja in firneža**

reg. z. z. o. z.

Medvode, Slovenija.

Prva jugoslovanska  
tovarna tehnic

## Ivan Rebek, Celje

dobavitelj državne in južne železnice v  
Jugoslaviji, se priporoča za mnogobrojna  
naročila. Cene zmerne, postrežba točna.

## Andrej Kregar

stavbeno in pohištveno strojno mi-  
zarstvo. - - Št. Vid nad Ljubljano

Priporoča svojo zalogo zajamčeno  
trpežnega pohištva in izvršuje po  
naročilu.

Prevzema vsa stavbena mizarska dela,  
okna, vrata itd.

Delo solidno. Zmerne cene. Ceniki  
pohištva se razpošiljajo na ogled.

## Angleški premog in angleški koks

za vsake vrste industrije, kakor za  
plavže, plinarne itd., dobavlja tvrdka

**Eugenio Chierini - Trst.**

Izvozna dovoljenja laške države preskrbi  
tvrdka sama.

## A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Mesni trg 10

**Veletrgovina z manufakturo in pleteninami**

Priporoča

**SVOJO VELIKO ZALOGO  
ŽENSKIH, MOŠKIH  
IN OTROČJIH NOGAVIC.**

K bližajoči se seziji različne **FLORASTE NOGAVICE**, dalje večje  
partije otročjih **PATENT NOGAVIC** v črni, rjavni in beli barvi.  
Pismena naročila se odpošiljajo z obratno pošto.

## PNEUMATIKA

za kolesa in automobile

EN GROS - EN DETAIL.

**Najceneje.**

**J. Gorec, Ljubljana**

Gospodarska cesta št. 14.

Specerijska in deli-  
katesna trgovina na  
debelo

## T. Mencinger

Ljubljana

Resljeva cesta št. 3. — Sv.  
Petra cesta št. 35.

Zaloga: vin, salam,  
likerjev, mineralnih  
vod.

13, 20—20

I. C. MAYER  
LJUBLJANA

## MANUFAKTURA

62, 10—10

EN GROS

EN DETAIL

## Medić, Rakovec & Zankl,

prej:  
A. Zankl  
sinovi.

**Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.**

Centrala: Ljubljana.

D. z. o. z.

Skladišče: Novisad.

Brzjavlj: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:

Angleški laki:

COPAL VARNISH.

Kopalov lak za znotraj.

FINE COPAL VARNISH.

Fini kopalov lak

za znotraj.

SUPERFINE COPAL

BODY VARNISH.

Lak za kočije, najfin.

FINE COPAL CAR-

RIAGE BODY VARNISH.

Lak za kočije, fini.

PALE FLATTING

VARNISH SPRF.

Brusilni fini prep. lak.

PALE FLATTING

VARNISH UNIVERSE

Brusilni prepar. lak.

EXTERIOR COPAL

VARNISH FINE.

Fini zračni lak.

EXTERIOR COPAL

VARNISH SPRF.

Najfinejši zračni i rap. lak

PALE SICCATIVE

FLUID

Sikatif, svetel.

DARK SICCATIVE

FLUID.

Sikatif, temen.

SPRF. WELLRIGHT

VARNISH.

Lak za kočije stalke,

najfinejši.

\*\*\*\*\*

Priznana najboljša in

zanesljiva kakovost:

barve za obleke, vse

vrste barv, suhe in olj-

nate, mavec (Gips),

mastenec (Federweiss),

strojno olje, karboinej,

steklarski in mizarski

klej, pleskarski, slikar-

ski in mizarski čopiči,

kakor tudi drugi v to

stroko spadajoči

predmeti.

\*\*\*\*\*

„MERAKL“.

Lak za pode.

„MERAKL“.

Linoleum lak za pode.

„MERAKL“.

Emajlni lak.

„MERAKL“.

Brunoline.

\*\*\*\*\*

\*\*\*\*\*

English varnishes:

Angleški laki:

JAPAN BLACK

VARNISH.

Lak za gvozdje, japan.

FINE JAPAN BLACK

VARNISH.

Fini črni japonski lak.

QUECK BLACK

VARNISH

Japon. lak s sikativom.

ISOLATING BLACK

VARNISH.

Izolirni lak.

LIQUID DRIERS PALE

Terebina svetla.

LIQUID DRIERS DEEP.

Terebina temna.

DAMAR VARNISH.

Damarov lak.

ENAMEL VARNISH

WHITE

Emajl bel.

ENAMEL VARNISH

BLUE, RED, GREEN.

Emajl moder, radeč,

zelen.

FINE ENAMEL

VARNISH WHITE.

Emajl bel, izredno fini.

**Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.**

## Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj  
sedanjosti

## Opalograph

razmnoževalni aparat,

razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizbravljive steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo. 15, 20—20

**The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.**

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

